

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ รูปแบบการทำกิจกรรมธรรมชาติเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มสันติอโศก :
กรณีศึกษาชุมชนศิระะอโศก อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อผู้เขียน นางสาวอัจฉรีย์ ทองคำเจริญ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทร์คัมพร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารวณ โอภาสพัฒนกิจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงรูปแบบการทำกิจกรรมธรรมชาติ ศักยภาพในการดำเนินงานเพื่อการพึ่งตนเอง ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของชุมชนศิระะอโศก อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประชากรในการศึกษาประกอบด้วย สมณะจำนวน 2 รูป คณะกรรมการจำนวน 10 คน เด็กนักเรียนระดับอุดมศึกษาจำนวน 7 คน เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน 42 คน ผู้ใหญ่ทั่วไปจำนวน 18 คน วิธีการศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการแบบเจาะลึก ตลอดจนศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของชุมชนศิระะอโศกพบว่า โครงสร้างของชุมชนประกอบไปด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ บ้าน พุทธสถาน (วัด) และโรงเรียน ภายในชุมชนมีพื้นที่ทั้งหมด 117 ไร่ และมีพื้นที่กิจกรรมซึ่งอยู่นอกเขตชุมชนอีกประมาณ 400 ไร่ ปัจจุบันมีกิจกรรมเพื่อการพึ่งตนเองที่ครบวงจร 38 ฐานงานด้วยกัน เช่น ฐานแกมพู ฐานรำนน้ำใจ ฐานไร่ ฐานโรงครัว เป็นต้น

จากการศึกษาถึงรูปแบบการทำกิจกรรมธรรมชาติของชุมชนศิระะอโคกพบว่า ทำการเพาะปลูกพืชเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการเลี้ยงสัตว์ ในการเพาะปลูกจะปลูกพืชหลายๆชนิด ที่จำเป็นในการอุปโภคบริโภคร่วมกันในลักษณะผสมผสาน พืชผักอายุสั้นจะปลูกหมุนเวียนเปลี่ยนชนิดกันไปตลอดทั้งปี และข้าวจะปลูกตามฤดูกาล เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วก็จะปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน การปลูกพืชจะปล่อยให้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ โดยลดการเข้าไปยุ่งเกี่ยวแทรกแซงให้มากที่สุด การบำรุงรักษามีเพียงการให้น้ำ และใส่ปุ๋ยหมักที่ทำได้เองเท่านั้น หลักกิจกรรมธรรมชาติที่ยึดถือกันอยู่มี 4 ประการ คือ 1. การไม่ไถพรวน 2. การไม่ใช้สารเคมีกำจัดแมลง 3. การไม่ใส่ปุ๋ยเคมี 4. การไม่กำจัดวัชพืช ซึ่งเป็นการเปิดทางให้ธรรมชาติได้รักษาความอุดมสมบูรณ์ ด้วยกลไกที่มีอยู่ในตัวเอง และชาวชุมชนสามารถปฏิบัติตามได้ในระดับที่น่าพอใจ

จากการศึกษาถึงศักยภาพในการดำเนินงานเพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ในด้านการใช้ทรัพยากร การจัดการบุคลากร การติดต่อประสานงาน และการทำกิจกรรมธรรมชาติ มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูง ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะเฉพาะตัวของชาวชุมชนศิระะอโคก คือ มีความขยัน ประหยัด อดทน และใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของชุมชนศิระะอโคก มีดังนี้ 1. ศาสนาและผู้นำกลุ่ม 2. บุคลากรและพลังของชุมชน 3. กิจกรรมเพื่อการพึ่งตนเอง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ชาวชุมชนมีความเชื่อมั่นในวิถีชีวิตของตน มีสำนึกในการเป็นเจ้าของชุมชน มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ซึ่งเป็นการนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ในการให้ความช่วยเหลือกับสังคมภายนอก และการขยายงานด้านต่างๆของชุมชนศิระะอโคกออกไปในอนาคต ชาวชุมชนทุกคนควรร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสมอย่างรอบคอบ เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อจุดยืนของชุมชน ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางไหน และชาวชุมชนมีความพร้อมในการปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ได้มากน้อยเพียงใด

Thesis Title Pattern of Natural Farming for Self-reliance of Santi Asoke Group :
A Case Study of Si Sa Asoke Community , Kantharalak District ,
Si Sa Ket Province.

Author Miss Autcharee Thongkumcharean

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Lecturer Dr. Wallratat Intaruccomporn	Chairman
Assoc.Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member
Asst.Prof. Dr. Avorn Opatpatanakit	Member
Asst.Prof. Katin Srimongkol	Member

Abstract

The objectives of this research were to study the pattern of natural farming and the potential of the project activities for self-reliance and to investigate factors affecting the process of enhancing self-reliance of Si Sa Asoke Community , Kantharalak District , Si Sa Ket Province. The samples were 2 monks , 10 committees , 7 college students , 42 primary and high school students and 18 adults of Si Sa Asoke community. Data was collected through participant and non-participant observation , indepth interview and docurrentation study.

From research finding , it was found that the community structure of Si Sa Asoke consisted of 3 parts ; house namely , temple and school. The community area about 117 Rai and about 400 Rai of farmland outside the community. Currently, there are 38 work-teams taking care of all activities for self-reliance in the community , for example; shampoo base, managing the store , farm base and cooking base , etc.

As for the pattern of natural farming, it was found that there was cropping without animal raising. Many different types of plants were planted for consuming in the community as integrated farming. Many seasonal vegetables were planted in rotation and rice was planted annually. After harvesting rice it replaced by other plants which was left to grow naturally without interference except watering and applying home-made organic fertilizer. Principles of natural farming were 1. No ploughing. 2. No pesticide. 3. No chemical fertilizer. 4. No weeding. This method allows nature to be rich and bountiful, using its own resources and community to manage it satisfactorily.

There was high potential for carrying out self-reliance, in terms of resources use, personnel management, coordination and natural farming. This was due to special characteristics of community members, e.g. diligence, economy, patience and enthusiasm for finding knowledge. Factors affecting Si Sa Asoke community self-reliance were 1. Buddhism and group leaders. 2. Si Sa Asoke people and the power of the community. 3. Activities for self-reliance. All of these factors provided Si Sa Asoke community with a sense of community, good attitude towards work and finally taking themselves to be self-reliance.

The suggestions from this research for helping outside community and expand each work of Si Sa Asoke in the future, community members should consider about suitability carefully because the decision will directly affect the community identity. Additionally, the decision would prove whether the community members could adapt suitably under changing situation.